

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 15

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 15", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_015.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

225 Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden Trykfriheden.

Anden Aargang, 15. Stykke.

No. 191.

Religionen, en Lære-Digt i 6 Sange. Efter L. Racine, ved Jacob Johan Lund. Til Trykken befordrer ved Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse. Kiøbenh. trykt hos Hof-Bogtrykker N. Møller 1771. 300 Sider, stor 8vo. tilkiøbs hos Hr. Prof. Schlegel i Studistrædet No. 65. for 1 Rdlr. paa Skrivpapier, og halvfemte Mark paa Trykpapier.

Dette ypperlige og en mindre for vores dyrebareste Religion, end for den danske Poesie, fordeelagtige Skrift forøger paa en meget ærefuld

2

226 Maade det Udgivende Sælskabs Fortienester. Det er snarere at ansee som en Original, end som en Oversættelse, og Hr. Lund kalder det selv i Fortalen en Efterlignelse. Forfatteren har fulgt Racines Plan, Tanker og Billeder, dog uden strengt at binde sig til dem. Han har lagt til af sit eget, hvor han fandt det fornødent; forandret, og udelugt de Steder, som smagede af den Religions Parties Vildfarelser, som R. var hengiven til. See S. 111. 122. 173. 174. 180. 181. 185. o. s. v. De fleeste saadanne Steder ere betegnede med en *. Ligeledes, hvor R. har nævnt Personer og Omstændigheder, som hørte til det Land, hvori han levede, der har Hr. L. ombyttet dem med andre, som passede for ham. S. 80. 81. 131. 64. og fleere. Vi vil, saa kort, som mueligt, anføre Indholdet af disse Sange: „1ste Sang: En Gud er til som tiendes af Naturen — 2den Sang: Mennesket kiender sig elendig, men søger forgiæves uden for en guddommelig Aabenbaring Grunden dertil — 3die Sang: Jøderne havde en aabenbaret Religion, som er forsynet med tilstrækkelige Beviser for sin Sandhed og guddommelige Oprindelse — og 4de Sang: Ligesaa er den Christelige, der staaer med hin i nøyeste Forbindelse — 5te Sang: Dens Hemmeligheder ere for vores Forstand

3

227

antagelige; og 6te Sang: Dens Moral allerbest skicket for vores Hierte,.. De betydeligste af Religionens Fienders, Atheisters, Deisters o. f. Indvendinger ere jævnlig anbragte, og besvarede. Endeel Anmerkninger fags vel af R. som Hr. L. oplyser Texten, hvoraf de længere, som ikke beqvemeligen kunde sættes under Texten, ere i et Tillæg føyede bag til hver Sang. De fleste ere vigtige, og alt saa for en opmerksom Læsere kiærkomne, omendskiønt man undertiden maatte ønske dem en mere kiernefuld Korthed. Vi forbigaae nogle faa Forbedringer, som efter vore Tanker kunde end mere ophøye Fuldkommenhederne hos et Verk, som alle

fornuftig tænkende og mere oplyste Christne kan læse, og ofte læse igien med megen Nytte og Fornøjelse.

No. 192.

Bunians hellige Krig, ført af Iesu Christo mod Diævelen om den menniskelige Siæl. Først skrevet paa Engelsk, siden oversat paa Tydsk, og nu af det Tydske yaa Dansk oversat af den som glæder sig ved JEsu Seyer. Kiøbenh. 1771- Trykt hos Borups Efterleverske, og selges sammesteds for 3 Mk. 8 SK, stor 414 Sider i 8vo.

4

228 Bunians Pillegrims Fremgang

er bekjendt nok, og af samme Art og Smag er Denne Religions Roman. Vi vil gjerne tilstaae, at saadanne Skrifter kan have nogen Nytte: det Kommer an paa, i hvilke Læseres Hænder de falde. Den enfoldige Christen vil neppe læse dem med nogen syndelig Opbyggelse, hvor til Aarsagen er let at see; Den oplyste og fornuftige vil ofte nok have ont ved at aftrække den romanske Klædedragt, for at see den blotte Sandhed, som under den er forestillet. Den første bør ikke spille Tiden paa at læse saadant er Skrift: og den sidste (ingen fortænke ham derfor!) læser heller et andet, hvor af hans Forstand kan blive lettere og bedre opklaret i Henseende til Religionens sande Væsen, og hans Hierte mere rørt til Stræbsomhed i sin egen Forbedring. Læseren merker vel, at vi ikke gjør nogen synderlig Høytid af denne helligt Krigs Oversættelse. Vi ere ikke engang bange, om Hr. I. S. skulde faae i Sinde, at fælde samme Dom om os, som han har fældet om Pillegrims Fremgangs Oversætter, hvis Noter han er misfornøyet med. Stedet har mere end een betænkelig Merkværdighed, og derfor vil vi anføre noget deraf: „Den gode Oversætter har meent det vel nok. — Imidlertid viser dog Erfarenhed, at Manden har manglet paa

5

229 det rette Naadelys i Siælen, samt Erfarenhed i Naadens Vey, følgelig har han ey heller alle Steder været saa lykkelig, og med Vished uden at tage feyl, kundet sige os Drømmens Udtydning. Dette uagtet, fandt jeg dog en underlig Lyst til at læse i denne Pillegrims Reyse-og Vandre-Færd til den tilkommende Verden. Jeg læste ofte med Graad og

Taarer i Bogen, og dog ey forstod

hvad jeg læste, thi sukkede og bad jeg. — Efter nogle Aars Forløb blev jeg ogsaa naadelig bønhørt, da min evige Forbarmer kaldte mig fra Mørket til sit forunderlige Lys"; — (s. Fortal. S. 11. 12.) Dette og flere Steder i denne Fortale vift, at Hr. I. S. er en god stakkels Mand, og at den gode Overstætter har meent det vel nok. Kun Skade,

at Indsigt ikke er forenet med det gode Hierte! Da vi begyndte at læse Fortalen, syntes vi strax at møde Forf. til de heilige Betragtninger. See No. 151. af Forteg.

No. 193.

H. Scougals det guddommelige Liv

udi Menniskets Siæl: eller den christelige Religions Natur og Fortreffelighed. Oversat af det Engelske af Jørgen Rosenkilde.-

6

230

SS, M. C. Kiøbenh. 1771. Trykt og tilkiøbs hos Thiele, for 2 Mk. stor, 17 Ark i 8vo.

Atter en Oversættelse af et EngelskSkrift! — Omendskiønt vi ikke allevegne finde den Rigtighed og Tydelighed, som vi ønskede, saa maae vi dog tilstaae, at dette Skrift, eller rettere sagt, disse 2 smaae Afhandlinger ere til langt mere almindelig Nytte, end det næst anmeldte; de ere skrevne i Skikkelse af Breve, og dog (en forunderlig Prydelse!) inddeelte i Paragraph. med deres Summarier. Den første Afhandling bestaaer af 3 Breve. „1. B. Anledningen til denne Samtale. 2. B. Religionens Herlighed og Fordeele. 3. B. den Maade, som man haver at i Agt tage, til at forhverve sig saa stor en Lyksalighed, som den christlige Religion forestiller." Derefter følger nogle meget underlige Anmerkninger af Oversætteren Hr. R. Og der paa den anden Afhandling: „Det aandelige Livs Begyndelse og Tilvext" i eet Brev.

No. 194.

Summarisk Indhold af Aftensangs Prædiken for St. Knuds Menighed i Odenses paa 4de Søndag efter Hellig 3 Konger 1772,

7

231 over Ps. 9, 17. til Taksigelse for den guddommelige Varetægt og Forsyn over Kongen, det Kongel. Huus, og det gandske Land; ved D. Nicolai Nannestad; Trykt i Odenses, og sælges i No. 8. paa Børsen for 4 Skill, i Ark 8vo.

Dette Summarisk Indhold henhører egentlig til de andre, som H. H. begyndte med dette Kirke-Aar at udgive hver Søn-og Hellig-Dag. Bogtrykkeren har end og været saa uagtsom eller magelig, at lade Side-Tallene, som de staae i Følge med de foregaaende, blive uforandrede. Vi havde altsaa ingen Aarsag til at anmelde denne Prædiken, som et særskilt Stykke, naar den ikke saaledes stoad tilfalds i de offentlige Tidender. Dens indvortes Beskaffenhed er ellers saaledes, at vi anmeldte den med Fornøyelse: baade har den noget eget, som er værd at legge Mærke til, og tillige kan dens Godhed opvække fordeelagtige Tanker om de andre Udtog hos Læsere, som endnu ikke have seer dem. H. H. finder ikke sin Aftensangs Text, Rom. 13, 8-10,, beqvem nok til sit Øyemeed, han bruger den derfor til Indgang, og viser kortelig dens Indhold, som er at indskærpe det store Bud, indbyrdes Kierlighed, hvor under indbefattes alle vore Pligter mod Med-

8

232

Mennisker — altsaa og mod øvrigheden (v. 17.) — . Af den færdeeles vel udvalgte Text forestilles denne Hoved-Sag: HErrens mærkelige

Retfærdighed i de ugudeliges Besnærelse i deres egne Gierninger, 1.) De ugudeliges Besnærelse i deres egne Gierninger. 2.) HErrens der i udviste Retfærdighed, 3.) Hvor mærkelig saadan HErrens Retfærdighed er.

S. 97. forekommer en meget vel overtænkt Forestilling om, hvorledes man bør ansee en Ugudeligs Foretagende, naar det end og befordre almindelig Gavn.

No. 195.

Samlinger udgivne af Peter Friderich Suhm 1ste Bind 3die Stykke, Kiøbenh. 1772. Trykt, og tilkiøbs paa samme Steder, som de foregaaende, med hvilket det og haver lige Størrelse og Kostbarhed. S. Forteg. forrige Aarg. S. 62. og 294.

„IX. Historien af den Danske Agerdyrkning og Land-Væsen, fra Kong Haralds Død 1080.

til Canuti 4. Aar 1202, X. Blandede Tanker". De Danskes Læse-Lyst faaer just ingen Berømmelse her: desværre! at den ikke for-

9

233

tiener det. De Domme, som Hr. C. R. fælder over Young og Tullin, ere og efter vore Tanker meget rigtige. „XI. Opmuntring til de Danske og Norske, XII. Bøger."

No. 196.

Critisk Journal, over alt hvad der er skrevet i Anledning af den 17de Jan. 1ste Hæfte, Kiøbenhavn 1772. Trykt og tilkiøbs hos Stein for 6 Skill, halvandet Ark i 8vo.

Vi ventede paa Fortsættelsen af denne Journal, og vilde ikke anmelde den, førend vi kunde gjøre os et fuldstændigere Begreb om Maaden, paa hvilken Forf. har udført sin Plan: men da vi nu merke, at Arbeydet er standset, saa vil vi tage den med. Forlæggeren har ventelig ikke fundet sin Regning ved den Umage og Bekostning, som saadant et Skrift udkræver. Man kan og langt lettere kiøbe et Haandskrift af en udhungret Auctor: et Ark eller et halv Ark er snart trykt, og jo mere pøbelagtig det er, jo vissere har Fortienesten været i disse Tider. I Fortalen viser Forf. strax sit Mod og Mandighed: Han gjør et Udfald paa E. som i Adr. Avisen No. 25. i flæng udpeeb heele Dig-

10

234

ter-Coret". Man merker let, at det er kun blind Allarm. Vi troe ellers, at han behøvede mere Taalmodighed end Mod til sit Forehavende: hvo er vel bange for en Sverm af maadelige og usle Skribentere? — Dog! han spørger og dermed. Men, naar han klager over Hovedbrud, for at vælge en god Orden, antage vi det for at være Alvor. Endelig beslutter han at henhføre Skrifterne til 3de Classer. Got! Læseren tænker maaskee, at

Forfatteren inddeeler dem i gode, Maadelige,

og stette, eller i særdeles læsværdige, taabelige, og væmmelige? — Ney!

det behager Forf, at ansee dem enten for vittige, eller uskyldige, eller for at være fyldte af usømmelig Snak. Paa den Classe ere her ingen Prøver: dem skulde vi haft i Fortsættelsen. Men hvad forstaaer Forf. ved Vittighed? — Vi vide det sandelig! ikke: og jo længere vi betragte de Skrifter, som Forf. har bragt under den første Classe, jo uvissere blive vi om det Begreb, som han har forbundet med dette Ord. Hvorledes kan f. E. Brevene til Gr. Struensee fra hans Fader og Moder faae Sted blant de Vittige Skrifter? De fleste af Forf. Domme give vi meget gerne vores Bifald: De ere ofte saa oprigtige, at de tydeligen vid-

11

235

ne, Skriftet er sat i den urette Classe. Dersom Forf. haver forklaret for Forlæggeren, hvad han, ikke uden Grund, siger om den Vespasianske Troe mod Bogtrykker Thiele, da har Samvittigheden uden Tvivl gjort Manden rød i Hovedet. Men det er sandt! — nu erindre vi at Hr. Stein er af en Haard Natur.

No. 197.

Tanker over forrige Cabinets Minister

Struensees Fald den 17 Jan. 1772, siunges under den Melod. Skal Venus med sin Søn & c. Kiøbenh. hos Hoeche for 2 Still, et halv Ark i 8vo.

Man kan strax see, at denne Visemager forstaaer at leve; thi han har gandske rigtigt angivet Tonen, vi hos en anden Forfatter favnede (see No. 103 og 104. 9de St.) - Disse Tanker ere ellers saadant et Monster i Disse Slags, at vi ingenlunde kand forbigaae at meddeele vore Læsere nogle af dem — De ligne sig selv over alt, derfor vil vi tage lige for Haanden, de hierterørende Ord, hvormed

han tiltaler Gr. Struensee:

12

236

„Er det at brugs ret din Forstand og din Hierne, Som du nu har omstøbt til en Malurte-Stjerne?

Er her din Viisdoms Frugt af lang Studerings Roed,

At du udgyde vil alt Landets Siæle-Blod?"

Ligesaa lystige ere følgende Stropher:

"Dog den retfærdig Soel og Jacobs lyse

Stierne,

Som groer i Kongens Siæl, ret som en

Hvede-Kierne,

Og blinker for vort Land, den har og

blotter dig,

Og aabenbaret for vor Konge ald din

Svig".

Hvorledes vil det gaae denne arme forvirrede Hierne, naar Varmen kommer i Veyret?

No. 198.

Grev Brandts Vise, indeholdende en Klage over at være berøvet sin gode Ven og Broder Struensee, samt hans Trøst til ham. Kiøbenh. 72. hos Svare for 2 Sk. er halv Ark i 8vo.

13

No. 199.

Grev Struensees opvognede Samvittighed

med Devise: Sic Fuit in fatis: Kiøbenhavn 1772, for 2 Skill. hos Høeche et halv Ark 8vo,

No. 200.

Struensees Boed og Poenitentses Vist til sit forestaaende Endeligt og Afskeed fra denne Verden. Af ham selv forfattet i hans Fængsel. Kiøbenh. 72. hos Svare for 2 Sk. et halv Ark 8vo.

For et fornuftigt Menneske er det fast et Poenitentse-Arbeyde at læse alt dette Lapperie igiennem.

No. 201.

Struensees Poenitentse og Tale til sine

Medskyldige i Fængselet. Kiøbenh. 72. hos Hoeche for 4 Skill. 1 Ark i 4to.

Denne Poenitentse-Vist er dog noget taaleligere, end næstforegaaende, men er brav grov paa sine Steder — f. E. Side 6. gives General Gahler følgende Ord i Munden:

14

238 „Messieurs jeg siger dem: Vi skulde ikke trænge, Hvis jeg kun havde strax den Mængde Guld og

Penge,

Som jeg ved tusind Kneb før til mig revet har:

Pots Tausend! das ist Gelde, som alle Ting

gjør klar".

Hvortil Struensee svarer:

"Jeg meere stiaalet har end Gahler tvende Gange" o. s. v.

Vi kand ikke begribe, hvorledes vore Visemagere, tør være saa dristige paa blot Bye-Sladder, at lade trykke slige glubske Beskyldninger.

No. 202.

Struensernes, Falkenschiolds, Brandts, Gahlers og fleres fortroelige Samtale og indbyrdes Opmuntring til at udføre sin anlagte Plan. Synges som: Nu haver vi sviret saa længe — Kiøbenh. 72. hos Stein for 2 Skill. et halv Aark 8vo.

No. 203

En nye Patrol-Sang om Struensee og Hans Anhang: Melodie: Jeg hører Tap-

15

239

penstreg at slaee & c. Kiøbenhavn. 72. Trykt hos Hallager og selges i No. 8. paa Børsen for 2 Skill.

Ere Heel patrolmæsige, og uden Tvivl sammensmurte af samme Aarsag, som Patrullen, nemlig for at tiene den kiære Skilling— Alt det hvorved de udmerke sig, er kuns Beskyldninger af samme Art, som de, vi i forrige Num. have anført.

No. 204.

Samtale imellem Greverne Brandt og Struensee, Kiøbenh. 72. hos Høeche for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Plumphed, Dumhed, og jammerlig Poesie stride om Fortrinet i denne Tingest, og vi tør ey dømme, hvilken af dem meest hersker, skjønt det er vist, at de alle 3 findes her i temmelig høy Grad — Hvo der har Lyst at kiende Forf. Plumphed, kand eftersee det 18. Vers, hvor han kan faae meer end nok — Elendig Poesie findes allevegne — Og for at vise Forf. Dumhed, behøve vi ey at anføre andet, end det 24 Vers, hvor Brandt fornøyet over, at Struensee vil bemestre sig Thronen, og give ham en halv Tønde Guld, saaledes tiltaler Str.

240 „Velsignet være den, som første Bue spændte Velsignet være den, det første Lys antændte.

„Velsignet Gratular! dit Rige være skal, Velsignet Signior iblant udvaldes Tal".

Af alt dette kan man ey vel gette paa anden Forf. end den yngelsomme B**n — Vi bestyrkes i denne Tanke ved det sidste Vers, hvor der præluderes om at skrive Kongen til, hvilket ovenmældte Forf. paa Gr. Struenses Vegne har gjort i følgende Piece.

No. 205.

Struensees Skrivelse til Kongen paa sine og Medfangers Vegne om nogen Lindring og Befrielse fra den velfortiente haarde Straf, samt allerunderdanigst Begiering om jo før jo heller at miste sit Liv. Af Geburts Dagen den 29. Jan. 72. Kiøbenh. hos Svare for 4 Skilling, 1 Ark i 8vv.

Skiønt dette Brev er fuldt af matte Udtrykke, kiedsommelige Igientagelser, daarlige indstrøede Vers og Feyl mod Sproget, kan vi dog med en god Samvittighed anprise det, som et af B**ns beste Arbeyder — Vi sige med Fliid af B.; thi i sig selv betragtet, duer det en meget — Indholden sees af Titelen, og, naar man har læst den, kan man gierne undvære Resten.